

2. Кушнір Н. В. Міжнародний досвід законодавчого забезпечення гендерної рівності / Н. В. Кушнір // Право і Безпека. - 2017. - № 1. - С. 93-98. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2017_1_19
3. Мельник, Т. М. (2004). Гендер як наука та навчальна дисципліна. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник (с. 10 – 29). Київ: «К.І.С.».
4. Омельченко Т. В. Становлення та розвиток міжнародно-правових стандартів щодо захисту прав жінок та забезпечення гендерної рівності / Т. В. Омельченко // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. "Право". - 2011. - Вип. 17. - С. 82-89. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2011_17_14
5. Хуторян Н. М. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу (2008)
6. Цесарський Ф.А., Щодо дискримінації у трудових відносинах - Режим доступу: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1428/1/Cesarskiy.pdf>
7. Конституція України
8. <https://gtmarket.ru/ratings/gender-inequality-index> Електронний ресурс] : [Інтернет-портал].
9. https://www.girl2leader.org.ua/interesting_info/tsikavi-fakty-pro-gendernu-rivnist/
10. https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2019/09/zvit_integracya-gendernoy-skladovoy_02.pdf [Електронний ресурс] Інтеграція гендерної складової в аналітичні матеріали

Тимченко Л.М.,
 кандидат юридичних наук,
 старший викладач
 кафедри цивільно-правових дисциплін
 Дніпропетровського державного
 Університету внутрішніх справ
Мухай А.А.,

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ

При виникненні спорів та правових конфліктів у сфері господарювання застосовуються альтернативні методи їх вирішення. Ці методи не пов'язані з класичними процедурами, тобто вирішення в спору в суді стає не актуальним. Широко застосовується медіація як спосіб вирішення правових конфліктів. Медіацію розглядають як можливість вирішення конфліктів без залучення судової влади; та як форму посередництва при розв'язанні господарських спорів, які можуть виникати в процесі здійснення господарської діяльності між учасниками господарсько-правових відносин.

Варто зазначити, що в чинному законодавстві України не закріплено, що медіація відноситься до альтернативних методів вирішення правових спорів, а також не передбачається можливість застосування медіації до, під час чи замість звернення до суду. В Конституції України, а саме в ст. 124 йдеться про те, що судочинство в Україні здійснюється виключно в державі. Слід також зазначити, що Конституція України надає кожному громадянину захищати свої права та інтереси будь-якими способами, що не заборонені законом. На законодавчому рівні перелік способів захисту прав та інтересів не деталізований. Це означає, що кожен громадянин держави має право використовувати альтернативні методи вирішення спорів, а саме медіацію.

Медіація є одним з альтернативних способів вирішення господарських спорів. У перекладі з латинської термін «медіація» («mediatio») означає посередництво [3, с. 574]. Метою застосування медіації є вирішення спорів є досягнення компромісу та розв'язання проблеми на користь обох сторін. Тобто, в результаті немає тих, хто «переміг» та «переможених». Виходячи з аналізу справ, що розглядаються господарськими судами, можна зазначити, що за наслідками розгляду господарських справ, одна сторона залишається невдоволеною результатом. Тому, застосування медіації було б досить доречним у таких ситуаціях. Під медіацією в господарському праві та процесі слід розуміти новий спосіб вирішення спорів у сфері господарювання, що являє собою логічно структуровану процедуру, здійснювану медіатором (кваліфікованим посередником), який допомагає вирішити конфлікт сторонам. Головна мета медіатора – допомогти сторонам дійти згоди з проблемних питань та задовольнити інтереси кожної зі сторін [2, с. 173].

Наразі питання інституту медіації на законодавчому рівні не вирішене. У 2019 році був розроблений проєкт Закону України «Про медіації», де в ст. 2 закріплено, що медіація може застосовуватися у будь-яких конфліктах (спорах), які виникають у цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних правовідносинах, а також кримінальних провадженнях під час

укладання угод про примирення між потерпілим та підозрюваним, обвинуваченим та в інших сферах суспільних відносин [4].

Розглянемо умови, за яким сторони можуть звернутися до медіації з метою вирішення господарського спору. До умов застосування процедури медіації у господарському праві слід віднести: 1) наявність конфліктної ситуації, яка потребує негайного вирішення; 2) бажання сторін вирішення ситуації альтернативним способом. Тобто, мова йде про автономію волі сторін щодо виходу з проблемної ситуації з мінімальними втратами для кожної. Для більш ґрунтовного розуміння ефективності медіації слід проаналізувати її основоположні ознаки. В господарському праві медіації слід характеризувати таким чином: 1) процедура медіації є добровільною та конфіденційною; 2) медіатор – ключова фігура у вирішенні спору, на нього покладається процес організації та ведення переговорів щодо вирішення спору у сфері господарювання. Медіатор має бути компетентним та обізнаним з питань предмету спору, обов'язковою умовою успішного процесу медіації є нейтральність та неупередженість медіатора. Саме це свідчить про те, що застосування медіаторства є більш неупередженим, ніж судовий розгляд справи. 3) сторони мають самостійно прийняти рішення в результаті медіації. Медіатор не має повноважень щодо прийняття рішення у сфері господарських спорів.

Розглянемо стадії вирішення господарського спору з використанням інституту медіаторства:

Початкова стадія. Вивчення позицій кожної зі сторін, деталізація ролі медіатора та ознайомлення сторін зі специфікою діяльності медіатора.

Друга стадія є ключовою. Сторони з'ясовують, що стало джерелом виникнення конфлікту, кожна зі сторін пропонує свою позицію та уважно слухає позицію опонента.

Третя стадія передбачає пошук варіантів мирного врегулювання господарського спору з мінімальними втратами для кожного учасника.

Четверта стадія є фінальною. Вона передбачає укладення угоди між сторонами.

Зауважимо, що медіація має декілька переваг у порівнянні з іншими методами вирішення спорів у сфері господарювання [1, с. 67]:

1) не публічність як засада вирішення конфлікту, це означає, що ділова репутація сторін спору не погіршиться в результаті обговорення та вирішення проблеми;

2) швидкий процес вирішення справи та виходу із конфліктів, адже строки вирішення спорів за допомогою медіаторства коротші, ніж у судовому розгляді;

3) доступність, вартість послуги медіаторства нижча, ніж розмір судового збору;

4) медіація спрямована на вирішення справи та пошуку компромісу, який буде вигідний для обох сторін;

5) зниження рівні корупції при вирішення справ, адже медіатор – є незацікавленою особою, яка не може надавати перевагу ні одній, ні іншій стороні господарського спору;

6) можливість самостійного волевиявлення. Тобто, сторони самостійно приймають рішення, яке задовольнить обох. В процесі волевиявлення не

застосовуються заходи примусу. В результаті, немає невдоволених, адже кожна із сторін отримає те, чого бажає.

Попри усі переваги інституту медіації та ефективність при вирішення господарських спорів існує низка проблем щодо невизначеності цього способу вирішення спорів. Це пов'язано з тим, що в Україні відсутній нормативно-правовий акт, котрий би деталізував та описував сферу дії та порядок застосування медіації на теренах України. Вчені зазначають, що окрім цього існує також проблема низького рівня обізнаності суб'єктів господарювання щодо свого права вирішувати господарські спори за допомогою альтернативних способів вирішення конфліктів. Сторони господарських спорів не впевнені в доцільності та дієвості інституту медіації через відсутність законодавчого регулювання цієї діяльності.

Підсумовуючи, можна зазначити, що медіація – ефективний спосіб вирішення спорів у сфері господарського права. Медіатор – ключова фігура, яка має володіти певним рівнем компетентності та якостями, які дозволять їй бути посередником при вирішенні конфліктних ситуацій. Запровадження та законодавче закріплення інституту медіаторства в Україні допоможе підвищити рівень правової культури та сприятиме розвитку громадянського суспільства. Вважаємо, що необхідно прийняти нормативно-правовий акт, котрий буде окреслювати коло суспільних відносин у сфері господарювання, які можуть бути врегульовані за допомогою інституту медіаторства, принципи примирення сторін, порядок призначення та обрання медіатора. Законодавче закріплення процедури медіації суб'єктами господарювання дозволить вирішувати усі спори на основі добровільної згоди, шляхом проведення обговорень, що мають на меті досягнення компромісу та досягнення порозуміння між сторонами господарських спорів.

Список джерел:

1. Гойко О. Від судового захисту до альтернативних методів вирішення спорів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2010. № 6 (56). С. 54–60.
2. Залізняк В. А. Медіація у вирішенні господарських спорів. *Правове регулювання економіки*. 2017. №16. С. 171 – 178.
3. Медведська В. В. Медіація як перспективна форма вирішення господарських спорів. *Вісник Національного транспортного університету*. 2012. № 26 (2). С. 573–578.
4. Про медіацію: проєкт Закону України від 01 вер. 2019 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877 (дата звернення: 12.11.2020).

Тукіна С.В.,
здобувач вищої освіти
група ЮЗ-932-ВНО
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
Науковий керівник:
Карпенко Р.В.,